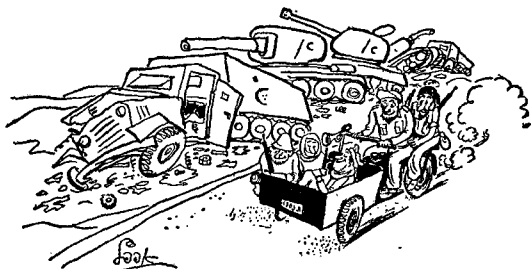

דפים מפנקס סיני

לחיילים ושעורה לסוסים... ועתה בצאת גדוד-המילואים של אים שלנו לקרב, מבינים אנו בהחלט לרוחם של השרים... למלחמה אנו יוצאים, ומנשאים בשביל הפלוגה המסייעת אין, ולכל הגדוד כולו חסר "פרט קטן" כגון כובעים... — שלא להזכיר קרסוליות, סוללות לפנסים ועוד פריטים-של-מה-בכך, שאפשר אמנם להלחם בלעדיהם, אך ברגעים מסוימים הם חסרים עד-מאוד; כגון נעצים בשביל מפות-מצב, אשר לנעצים — כידוע, אין חנויות למיני סידקית בין ניצנה לאיסמעיליה, גם לא בין אל-עריש לשרם-אש-שי; מה שלא הבאת אתך מארץ-ישראל — לא יכולת להשיגו, וסוף פסוק. ביחידתי חייבים אנו תודה לאיזה לוח-שולחן שהבאנו עמנו, שעליו מצאנו נעצים ספורים, חלודים למדי, כאשר נאלצנו, בתנאי שדה — וליתר דיוק בתנאי מדבר — לשרטט על שקף גרתיקי-מפותינו קווי-הפצצה חודשים לבקרים וגתיבי-פטרולים או יעדי-התקפה. וכאן מגיעים אנו לנושא נכבד, "מחסני חירום" שמו.

מה גאים היינו ב"מחסן-החירום" שלנו הכל בו היה מבריק ומצוחצח, מקופל למשעי, ארוז כהלכה, סדור להפליא על מדפים מסומנים — עד כי פשוט לא ערבת לכך לחטט ולנבור בו, ולראות במדוקדק מה מכילה כל תיבה. ובעיקר — מה אין היא מכילה! בקנקן המהודר הסתכלנו, ולא בתוכנו. לא רצינו לסתור את האריונות הנחמדות, והתוצאה — פנסים

"מערכה שערכו אזרחים רבים ברכב שרובו אזרחי, כנגד חיילים שכולם סדירים"

ביום ו' אתה מרים את שפופרת הטלפון המצלצל ושומע מפי קציני-הקישור של יחידת-המילואים שלך, כי הנך מגויס. ולא סתם מגויס אלא "עם כל הציוד שברשותך עליך להתייצב מיד ב..."

הלוח שמולך מעיד כי תאריך היום הוא 26 באוקטובר 1956. והנה, שוב אתה מול אותו לוח עצמו — והתאריך שבו הוא 5 בנובמבר 1956, והנך שוב אורח; ורק וקנקן שצץ בלחייך מעיד עליך, כי בפרק-הזמן הקצר שנקף בינתיים הספקת — יחד עם שאר חבריך לנשק — לכבוש את חצי-האי סיני ולמגר תוך כדי כך את מחצית עצמתו הלוחמת של הצבא המצרי.

סדר-התרחשויות זה עבר על חלק ניכר מאנשי צבא-המילואים שלנו. אכן — מערכת-סיני היתה בעיקרה מערכה שערכו אזרחים רבים, ברכב שרובו אזרחי, כנגד חיילים שכולם סדירים. לצבא-האזרחים שלנו במסגרתו הארגונית הזאת, של גדודים וחטיבות המתגייסים במישרין מחיי שלום להתארגנות ולמסע וקרב מידיים, היתה מערכה זו מבחן-ראש ראשון. העמד בו? מכלי-מקום לא נכשל. נחשפו בו איי-כאן איי-שם פגמים התובעים תיקונים. מאידך גיסא, נתגלו בו סגולות ומעלות שלא נצפו מראש, לפחות לא באותה מידה מרובה בה באו אלה לידי ביטוי במערכה.

בשורות הבאות יועלו "בטיטה ראשונה" עובי-דוח, אירועים ותחילת-לקחים ממבחן זה. הדברים אינם אלא פרי התרשמות אישית. כותב השורות הללו לא ראה אלא חלק קטן של המערכה. עובדות אירועים ולקחים מחלקיה האחרים יועלו בודאי על ידי אלה שהשתתפו בהם.

מגפיים לחיילים ושעורה לסוסים

בילדותנו השתתפנו בצערו של המלך מתיא הראשון, כאשר חשב כי מלחמה פירושה רכיבה על סוס לבן. מפואר, בראש מחנה המתקדם — והנה נוכח כי שריו רואים את המלחמה כענין של מגפיים

בלי סוללות... ולעתים סתם התעצלנו לעשות זאת, וסמכנו על מנגנון יחידת-החירום כי ידאג את דא-גותינו. כל הכבוד לסגל, המטפל בציודנו ושומר עליו שיהא במצב תקין וכשיר לפעולה מיידית; אך "אם אין אני לי — מי לי?". במאוחר למדנו זאת ובדרך קשה למרנו.

בהמשך הדברים ידובר על מסעות מהירים, קרבנות יסופרו, והבא-יובאו לדיון ענינים שבלחימת פנים-אל-פנים; אך קודם כל נרחיב עתה את הדיבור על "מגפיים לחיילים ושעורה לסוסים". מדוע חסרו מגפאים לפלוגה המסייעת? ואפילו יכונני "נמר" (קרי — "גודניק ממדרגה ראשונה"), אוסיף ואשאל: לרכישת שמיכות ויריעות-אהלים היו לנו אמצעים, — ולרכישת מגפאים לא היו? ואם לא היו, כלום לא מוטב היה להפחית בשמיכות ולרכוש מגפאים? כל מי שלחם בסיני וחש בחוסר המגפאים, היה מנתר ברצון לשם כך על אחת משמיכותיו.

בין הלקחים האסטרטגיים והלוגיסטיים שיופקו מ"מבצע קדש" ימצא-נא מקום ללקח שלימדנו מח-סני-החירום הלוקים בחסר במספר פריטים זעירים אך חיוניים — על אף הופעתם ההדורה ורוב הברכה שהיה צפון לנו בתוכה.

ביצור מונחלים מלחמת בזק:

על מספר מעצמות, נאמר בשעתו, כי בתכונתן לקראת מלחמת-העולם הבאה, התכוננו למעשה לקראת מלחמת-העולם הקודמת. הן הרהרו במלחמה הצפויה להן במושגים של לחמת-תפירות, ואילו הגר-מנים הפתיעו ב"בליץקריג". אין לומר על צה"ל כי הלך בעקבותיהן, עם זאת, מבחינות ידועות לא היינו מוכנים כראוי למה שהתרחש בסיני. הקצב של נוהל-הקרב המקובל שלנו נמצא עד מהרה אטי-מדי לעומת קצב ההתרחשויות. בפרק-הזמן שבין "קבוצת-הפקודות" החטיבתית ובין "קבוצת הפקודות" הגדודית השתנו דברים במהירות עצומה, וכ-לכת מפקד הפלוגה מ"קבוצת הפקודות" הגדודית לערוך "קבוצת פקודות" פלוגתית — היה מברק רודף אחרינו ובן הוראות חדשות...

מג"דים מצאו עצמם מתגוררים בקביעות על גיפים ומתרוצצים בין מפקדת-החטיבה ומפקדת-הגדוד המחליפות אף הן את מקומן לעתים תכופות. מפקדי פלוגות ראו את מפקד הגדוד ומן-מצער לפני ההתקפה על איזה יעד שהוקצה להם, ממש לפני התחלתה, ורק אז שמעו לראשונה מהי משימתם;

זמן ללמוד אותה, לפרטיה — בודאי שלא היה להם. סידורים אחרונים נעשו תוך כדי מסע-ההתקרבות. מה שלא ניתן היה להניעו מיד קדימה — הושאר מאחור: — נשק מסייע, יחידות-משנה, תחנות-חבישה.

כדי לעמוד בלחץ המשימות והזמן המועט-שב-מועט, נעשו אילתורים וריזים. כר נרחב נמצא כאן לתושיה. אולם גם לאחר אילתור והיעזרות בתושיה גותרו פרצות רבות בנוהל-הקרב, ולעתים נבעו הפרצות בחלקים חיוניים של נוהל זה. מחמת היעדר-הסדירות בדיווח סדיר למעלה, למטה ולאגפים — ומאידך גיסא, מחמת זרימות המבצעים, תנועות האגוף העמוקות, הלפיתות והכיתורים, לא ידעת ל-עתים, ודוקא ברגעים ובמקומות "חמים", אם יחידות חיל-הרגלים שהנך רואה במרחק, או אותם הטנקים, המצויים מעבר לגבעה הסמוכה, או הנעים ממש לעומתך משלנו הם, או משל האויב; וכאשר ביכרו במצבים כאלה האנשים "לירות קודם — ולברר אחר-כך" — יש ואירעו פה או שם אסונות.

בנוסף לאסונות בחיי אדם יש ובתוך שטף-המבצעים המהיר והדינמי בוצעו תנועות-נגדיות ש-נמצאו לבסוף מיותרות; או, להיפך, נראה היה לעתים כאילו חל קפאון — אשר נמשך עד אשר התבהרו הדברים. אכן, מעל לשדה המערכה של סיני שרר ערפל-מלחמה סמיך. באחד מצירי-ההתקדמות שלנו, בו גילה האויב התנגדות לא-מעטה, הגיע גדוד חרמ"ן אל אגפה של שרשרת מוצבי אויב, ותפס שם עמדת-חסימה. כלפי חזיתתה של שרשרת מוצבים זאת נערכו התקפות מצח של כוחותינו. ההתקפות הראשונות לא נשאו פרי והכוחות הופנו לאגפים, כדי להבקיע משם, את מערך האויב. באגף בו נמצא אותו גדוד החרמ"ן הופיע גדוד חי"ר שלנו. שני הכוחות לא ידעו זה את זהותו של זה. טנקים, שגתלו אל גדוד החרמ"ן, יצאו "לגשש ולמשש" את הבאים. גדוד-הרגלים הועיק לעזרתו סוללת תותחים נגד-טנקים, כדי לקדם את התקפת הטנקים המתרגשת ובאה עליו. למולם הרב של שני הצדדים ה-"יריבים", ירדה בינתיים החשכה — ושמה קץ לתכו-נה המלחמתית; אלא שעל שניהם עבר אחרי-כך לילה של מתיחות גדולה. בסופו-שלידבר נתברר, למחרת, המצב — והכל עבר בשלום; אך לקחם של מצבים מעין-אלה — אתם.

ומעשה במשחית-טנקים שלנו שעברו בתנופת הסתערוותם את קו-ההפצצה, המשתנה לבקרים, והו-

„איש לא נרתע מפני אש האויב“

ומרתק מאין-כמוהו מצבים הדומים לא במעט למצבים שעמדנו בפניהם בסיני, או שעלולים היינו לעמוד בפניהם, אילו היה האויב מתקרב במידת-מה לרמת לחימתם של אנשי „הקורפוס האפריקני“ שבפיקודו של רומל. לחמי סיני ימצאו בודאי ענין רב „להחליף רשמים“ עם ספר זה, ולעמוד תוך כדי כך על נוהל הקרב החפז שכפתה לחמת המדבר על משתתפיה.

מקור נוסף ל„חילופי רשמים“ הוא הפרשה על מערכת „עלם-אליחלה“, כפי שגוראתה משני צדי-החזית, בעריכת הקפ' לידל-הארט שאחד הפרקים העיקריים שבה עומד עתה להתפרסם ב„צקלון“. המיוחד שבפרשה זו הוא שניתנים בה — כפי שכבר נרמז — זה בצד זה, הסיפור הבריטי והסיפור הגרמני על אותה מערכה שהתחוללה במדבר המערבי כהקדמה ומבוא למערכת אל-עלמין ההיסטורית.

„החברה בסדר נמור“

ומה באשר לסוגיא-המילואים? האמת ניתנה לה-היאמר, כי בסיכומו של דבר נמצא הוא עולה על כל מה שצופה ממנו. אמנם, הוא לא היה נקי מפגמים. בתנאי המלחמה ששררו בסיני הוטבה התחפרותו, אך עדיין רחוקה היא משלמות. הוא השתפר כללית בשדאות אך דרוש לו אימון נוסף בבחירת עמדה, בתצפית עין ותצפית-אש, ובאבטחה היקפית. כושר-המסע שלו שופר אף הוא, מה שאין כן התמצאותו בשטח. אולם עובדה חיובית גדולה מזדקרת מתוך מערכת סיני — טבילת-האש הראשונה של חייל-המילואים שלנו מוכיחה כי רוחו רמה, הדור הוא משמעת-מתוך-הבנה ונכונות נפשית להלחם. זהו, בלשון המדע הצבאי, „חומר אנושי“ בעל נתונים טובים, שניתן להפכו באמצעות אימון יסודי לאיש-צבא מצוין.

לא היו „ארטיסטים“. בעיות הסעד נעלמו. בשום

סיפו להתקדם בחושך. חיל-האוויר שלנו שש עליהם כמוצא שלל רב, ומספר מטוסי-סילון כבר עמדו לעזת עליהם, עת הודיעו לפתע שמשחית-הטנקים האמורים נמנים על כוחותינו אנו.

אכן, דיווח למעלה, למטה, ולאגפים הוא חלק חיוני ביותר של נוהל-הקרב, ורק באמצעותו ניתן למנוע תקלות מעין אלו שהוזכרו, וחמורות מהן.

דיווח זה נעלם תכופות מתוך נוהל-הקרב-שבפועל, אם מקוצר הזמן, ואם מקוצר הרוח, שמקורו בקצב המואץ של המבצעים. נוהל הקרב כולו, כפי שהורגלנו בו, נמצא לעתים מפגר אחרי קצב זה, וכתוצאה מכך לא רק נגרמו מקרים של קשיי הודעות, של קרבנות-שוא, ותנועות מיותרות של גייסותינו, אלא יש ואירעו תקלות נוספות. וכאשר השתנו פניו של נוהל-הקרב המוכר והרגיל, נטשטשה במשהו בקרב היחידות גם ראיית דרך-הביצוע המוכרת, המור-ליכה אל הצלחת המבצע, לא סיור, לא קבוצת-פקודות הגונה, לא תרגול וחזרה על המבצע, לא... המפקדים משכו בכתפיהם והלכו לבצע, בידיעה ברורה שיהיו זקוקים להרבה מזל. אלא שהמזל, כידוע, הוא בחשבון-הארוך גורם המתחלק שוה-שוה בינך לבין האויב...

כאמור, טוב שהקצב היה מזורז. הרי הסיני נכבש גם כך, ובאבידות לא מרובות. נאחל לעצמנו כי המבצעים הבאים שלנו, במידה שתגור עלינו מלחמה נוספת, יתנהלו בקצב זה. אבל בעית נוהל-הקרב המתאים למבצעים זרימים ומואצים עומדת-בעינה, והיא מנקרת במוחו של כל מי שהיתה לו יד בפיקוד ב„מבצע קדש“. הפתרון הנראה לי בהרהור ראשון הוא: — 1. מיוזג בדרג החטיבה והגדוד, של קבוצת-הסיור וקבוצת-הפקודות, כדי לחסוך את שלב-הביניים, שאינו הכרחי; 2. הגברת אמצעי-הקשר, לשם תחשת הדיווח; 3. מספר רב של קציני-קישור — לשם מניעת תקלות הודעות, והקלת התיאום בין היחידות. אלה, כאמור, אינם אלא פרי הרהור ראשון.

„מענין לענין — לאותו ענין“. בהוצאת „מער-כות“ הופיע עתה ספר יקר-ערך ללחמת-מדבר — „בריגדיר הרגלים“ מאת גנרל-מיוור קיפאנבארגאך. קוראי „צקלון“ כבר נהנו מאחדים מפרקיו (קרב לילה על רכס מיטרייה“ בחוב' 28 וקרב לילה על רכס רונאיסאט“, בחוב' 21). המחבר היה מפקדה של הבריגדה החמישית של הדיביזיה השנייה הניו-זילנדית, בארמיה-השמינית הבריטית שפעלה במדבר-המערבי במלחמה השנייה. ספרו מתאר באורח חי

הפליאו לעשות. זכור לי במיוחד מסע לילה ברכב אורחי-מגויס בנתיב ניצנה-קוסימה. למראה שדרות-הרכב הארוכות שהודחלו על פניו דומה היה שיכול אתה לעבור את כולו על גבי גגות המכוניות וה-
"ארגונים" שלהן. על פני השדרות שנעו אל קוסימה חלפו שדרות אחרות בדרך חזרה אל ניצנה, ופה ושם נוצרו פקעות שלא היתה להן, לכאורה, תקנה. והרי לפי טיב השטחים בהם עברה הדרך בנקודות מסוימות, די היה במכונית מקולקלת אחת כדי לחס-
מה כליל; והדרך עצמה — דרך יסורים במלוא מובן המלה; בורות ומהמורות, "מקני-חול", עקיפות מזוויות ו"ביצות" של אבקה שחוקה, דקה-שבדקה, המתנשאת לפני הגלגלים הקדמיים ומציפה את מגן-
הרוח כגל מים מתנשא.

מה עשו הנהגים, ומה לא עשו, כדי לקיים את השדרות בתנועה? מעודי לא הייתי עד לאקרוב-טיקה" כזו, לאילתורים כאלה; לרצון להגיע ויהי-
מה אל הנקודה שנקבעה. החיילים העייפים שנרדמו במכוניות, נקראו מדי-פעם לדחוף את המכוניות ש-
כבן מנועיהן. היו רגעים בהם דומה היה כי הנתיב "פקוק", ואין לפתחו עוד — אך איך שהוא נתגלגלה השדרה העצומה קדימה. נפתחו מעקפים חדשים, מכוניות שאין להן תקנה הוסטו הצדה והמתינו בסב-
לנות לכתק"ל שבסוף השדרה. הכתק"ל הגיע גם אותן; ובסופו של דבר הגענו — כולנו — אל קו-
סימה. זה היה "מבצע נהיגה" שיסרת בזכרון.

מעשה בגדודי אחר

בשעה 0930 נקרא המג"ד מגדודו לקבוצת-פקו-
דות במפקדת החטיבה. הגדוד, שלן בלילה ליד

אופן לא יכולת למצוא "מתנדבים" שישארו לשמור על התד"ל — הכל רצו להשתתף בלחימה. בלב הסיני הופיעו ביחידותיהם אנשים, שמשום מה לא הגיעם צו-הקריאה, ומשקצה נפשם בצפייה לו יצאו לרדוף אחר חבריהם המחקדמים אל התעלה.

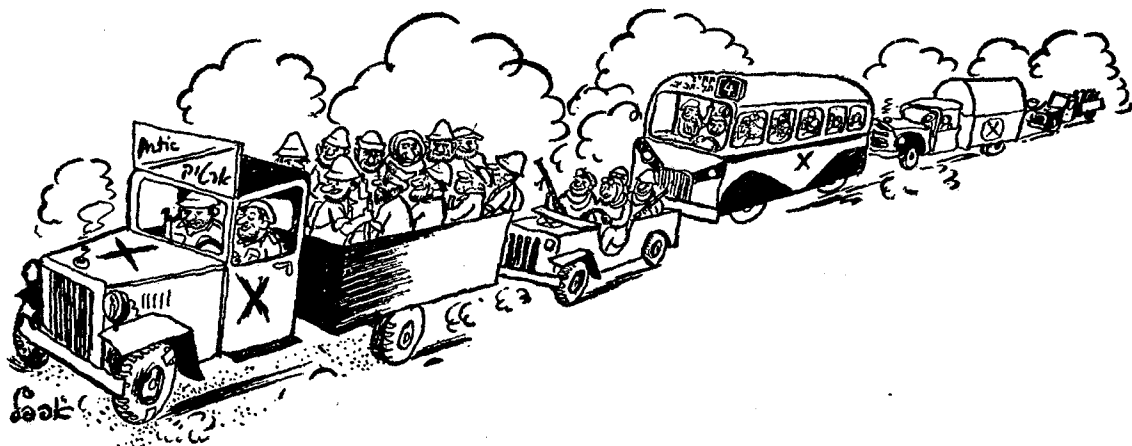
לא ראיתי איש הנתע ללא-פקודה מפני אש האויב. לא ראיתי איש "נופל" מן השורה במסע-התקרבות קשה אל יעד. בהסתערות נעו החיילים כאיש אחד קדימה, תמיד צייתו לפקודות, שמרו על נשקם, וירו כחשק; הם לא התלוננו בקולי קולות כאשר חסרו מים וסיגריות, והתחלקו במעט שנותר להם.

אותם מפקדים שעשו להם הרגל למתוח ביקורת על פיקודיהם, לצורך ושלא לצורך, רטנו הפעם כשביעות רצון. "החבריא בסדר גמור".

...וגם הנהגים

לשבה מיוחד ראויים הנהגים האורחיים, שהסיעו במכוניותיהם — אבטובוסים, משאיות, טנדרים, ג"י-פים — את יחידות-המילואים מן המפגשים אל שטחי ההתארגנות, משם לשטחי הכינוס, ומשם לשט-
חי ההיערכות. רכב ה-4x4 האורחי שותף במבצעים עצמם, הוביל נשק מסייע, חילץ פצועים, קישר, הביא תחמושת, מזון ומים לקו הראשון — וזאת בדרכי המדבר החוליות ובלא-דרך, כפי שהבתיבה המשימה.

הנהגים — חברי קואופרטיבים לתחבורה ולהור-
בלת-משאות, בעלי משאיות פרטיות, סתם אנשים בגיל העמידה, שמכונית דרושה להם לעסקיהם —

הנהגים — חברי קואופרטיבים, בעלי משאיות, וסתם אנשים בגיל העמידה שהמכונית דרושה להם לעסקיהם — הפליאו לעשות

מכוניותיו, מוכן לתזונה, נצטוו עתה לפזר את המכור
ניות, מחשש התקפת אויר. הדבר נעשה בעצלתיים,
שכן אוירת האויב היתה כלא היתה, מאז החל
המבצע.

מפקדי הפלוגות וקציני מטה הגדוד התרכזו ב-
קרבת אוהל-המטה — שלא היה אלא רשת-הסוואה.
הפרושה מעל לשני שולחנות ואי-אלה ספסלים, מפת
מצב גדולה, טלפון וארגון-בטחון. הם המתינו לשובו
של המג"ד, ובינתיים גלגלו שיחה. המערכה בסיני
נכנסה ליומה השלישי ועדיין לא שותף בה הגדוד
שיתוף של ממש. היעד שהוקצה לו נכבש אמש, ללא
התנגדות, על ידי השריון, שהתקדם בשטף לאחר
שכבש את מוצבי-הגבול של האויב — אף אותם
כמעט ללא התנגדות.

התקדמות שריון וגדוד-רגלים אחר שנע אחרי
נבלמה הבוקר, עת נתגלה להם מערך-חטיבתי אויב,
מאורגן היטב להגנה, על ציר-ההתקדמות עצמו.

האויב קידם אותם באש תותחים. או-או התחפר
גדוד-הרגלים בריחוק קילומטרים מעטים ממערך
האויב, והיה בסיס-מוצק להתקפה חטיבתית על
הלו. הארטילריה שלנו קודמה והחלה מטוחת משי-
מות-אש.

המפקדים שוחחו עתה על אירועים אלה כשהם
מתאמצים לגחש מה המשימה שתוטל על גדודם.
הם לא האמינו גם עתה, כי צפוי להם קרב. ההת-
קדמות המהירה מן הגבול נטעה בהם מחשבה, כי
גם בהמשך מסע-המלחמה ירתע האויב מן הקרב,
וינוס על נפשו או יכנע, בטרם יתנגשו עמו כוחותינו.
כאשר הגיעה אל המג"ד פקודה ממפקדת-החטיבה
האומרת כי על הגדוד לעלות על מכוניותיו ולנסוע
בכביש אל המוצב הקדמי ביותר שלנו, הלכו מפקדי
הפלוגות ליחידותיהם, והם סבורים כי המדובר בהע-
תקת מקום-החגיה של הגדוד, ותו לא.

הגדוד הפליג לדרכו באבטובוסים גדולים של
חברת-תחבורה עירונית. עד הנה לא עשה הגדוד
דבר, פרט לנסיעה במכוניות אלו בעקבות השריון
המתקדם. "בכל מקום שאנחנו באים אליו, אומרים
לנו: השריון כבר היה כאן, ולא צריכים אתכם",
התלוצץ אחד החיילים. גם הפעם עברה הנסיעה על
הגדוד ללא אירועים מיוחדים, וכשעה לפני חשכה
הגיע אל המוצב הקדמי. מאחורי המוצב, במישור
רחבי-ידים, התקדמה הארטילריה, מדי דקות אחדות
ירתה פגזים אחדים. בצד הכביש חנה רכב רב —

משאיות עמוסות לעיפה בדלק, תחמושת, מזון ומים.
מישהו העיר לבאים, כי ציר-ההתקדמות לא נפתח
עדיין, וכל הכבודה הזאת ממתינה לפתיחתו, כדי
לחספק חטיבת-שריון שעקפה את מערך האויב והמ-
שיכה בהתקדמות לעבר התעלה, עד כי לא נותרו לה
לא דלק ולא שאר הפריטים החיוניים בשבילה.

רץ מטעם המג"ד פגש את המג"ד בצד הכביש,
ועמו הוראה להוריד את הגדוד מן המכוניות ולהצ-
עידו מרחק שני קילומטרים דרומה מהכביש. עד
מהרה נמצא הגדוד צועד, בשורה-עורפית ארוכה, ל-
מקום שנקבע לו. הדמדומים גברו, והם הפכו לחשכה,
כאשר הגיעו ראשוני ההולכים אל קבוצת ג'יפים
ונושאות-נשק, שם המתין המג"ד. הוא פקד על ה-
קמביץ לכנס את קבוצת-הפקודות הגדודית.

לא עברה שעה קלה, וכל מפקדי הפלוגות וקציני-
המטה גהרו מעל למפה הפרוסה על האדמה. המג"ד
האיר בפנסו על המפה והצביע על היעד שהוטל
עליהם לכבשו — על גבי מפת 1:100.000 לא ראו הם
אלא רכס צר, שני קילומטרים אורכו, מוקף אליפסה
אדומה. תצלומי-האוויר לא החכימו אותם יותר. הע-
תקת-שמש של תצלום-האוויר המפוענח חשפה לעי-
ניהם מערך-עמדות גדול ועמוק, מבוצר כהלכה בגד-
רות-תיל ושדות-מוקשים.

המג"ד היה אחה"צ בסיוור חטוף — בו ראה את
מחצית הדרך אל היעד, משם והלאה לא ניתן לו
לנוע — המצרים הציבו באותו מקום אי-אלה זחלים,
כחסימה. שתי כיתות מוסעות בנושאות-נשק משל
הגדוד שנתלו אל המג"ד בסיוורו נשארו בקרבת
המקום, לצפות עליהם.

הפקודה אמרה:

פלוגה א' תנוע מיד קדימה, תיצור מגע עם שתי
הכיתות, ותתקוף את הזחלים, כדי לחסל אותם ולפ-
תוח את הנתיב לפני הגדוד — אשר יצא כעבור
כשעה בעקבותיה.

כל זה נעשה תוך דקות ספורות. לא היתה שהות.
פלוגה א' — למעשה, שתי מחלקות — החלה נעה.
כשסייר אשר נתלוה אל המג"ד בסיוורו מנוט אותה.
המ"פ קידם את ה"בווקות" לראש השורה; עליהן
יוטל לחסל את הזחלים. המשימה לא נראתה לו. הוא
צעד בענרון אחרי הסייר, כשהידיעות בהן הוא
מציוד על השטח, על האויב ועל המצב הכללי בגזרה,
היו דלות ביותר.

כחלק הקשה ביותר במשימה נראה לו ויהי מקום

מטרים אחדות ולהודיעו את מקומו למען יוכל. בעזרת הקת"ק שנע עמו, לטוח אש תותחים על עמדת האויב. בחיפוי מחלקתה הימנית ניתקה פלוגה א' את המגע ועלתה על שלוחת-הר שהתנשא בצד נתיב-התנועה שלה. בריחוק כחצי-קילומטר מעמדת האויב. שם הדליק המ"פ פנס, וניסה לזהות במפת 1:100.000 את מקומו המדויק. מחשש שהזיהוי מוטעה או אינו מדויק דייצורכו לא הונחתה אש התותחים. המג"ד הצליח בינתיים ליצור מגע עם שתי הכיתות אשר היו מתאמצות מצדן לגלות את הגדוד. הוא קירב בהדרגתן את גדודו אל הגבעה התפוסה בידי פלוגה א', והחנה אותו על המדרון האחורי של גבעה זו.

השחר העולה גילה לעיני מ"פ א' מוצב-אויב מחופר כהלכה. במרחק 700 מטרים מגבעתו. המוצב רחש אנשים. מיד ביקש להנחית על המוצב אש-

„ניתן לחלוש באש על מרבית עמדות המוצב“.

ארטילריה — עתה, משנמצא בקרבתו הקת"ק, יכול הלז בעצמו לטוח אותה. הקת"ק טינה, והומין אש לתכלית. אלא שהסוללה שלו הודיעה לו, לפתע, כי היא נצטתה לירות את כל פגזיה על מטרה אחרת.

המוצב היה, לפי האמדן, דו-מחלקתי. אש מק"ב נורתה ממנו לעתים לעבר גבעתה של פלוגה א' שהיתה גבוהה ממנו, וגיתן לחלוש מעליה באש על מרבית עמדותיו. בהמשכו של הבוקר הוצבו לעומתו שני מק"בים, אך ניתנה להם הוראה לחסוך בתח-מושם כיון שהיה קשה לספקת. לפני הצהריים הוב-או מהתד"ל בנ"ג שתי מרגמות 81 מ"מ. הן הוצבו, והחלו מטוחות את המוצב. אותו זמן הגיעה לגדוד הוראה ממפקדת-החטיבה, שעל המג"ד להשתתף בק-בוצת-פקודות חטיבתית. המג"ד, שהיה עסוק בתכנון התקפת-יום על המוצב, נסע — והשאיר את הפיקוד על גדודו בידי הסמג"ד.

לאחר זאת החלה התקפת-אוויר שלנו על יעדי

החסימה. הטייר אשר אתו לא צעד בטוחות — הוא היסס באשר לקביעת הכיוון.

כעבור שלוש שעות בערך של צעידה, תחילה במשטח רחב-ידיים ואחר-כך בין גבעות בעלות צו-רות משונות, פגשה הפלוגה את שתי הכיתות. לדברי מפקדן נמצאו המצרים בהמשכה של דרך-אבנים ישנה ורעועה. בריחוק קילומטר מהן.

המ"פ פרס את שתי מחלקותיו הרובאיות ואת מחלקת-הנשק לרוחבו של המיצר בו עברה הדרך. הפלוגה נעה קדימה בזהירות — ב"בזוקות" חמושות ובאצבעות על ההדק.

כעבור מאות מטרים אחדות חלף לאורכה של הפלוגה צרור ארוך של ירי-אבטומטי. אש חזקה ניתכה עליה מן האגף הימני — אש מק"ב, מקלעים ורובים. האנשים נצמדו ארצת. המ"פ פקד על המח-לקה הימנית להשיב אש; רשפי האש של האויב נראו מרוחקים כ-200 מטרים. היתה זו אש לוחכנית שחלפה-ועברה בגובה מחצית המטר מעל לקרקע ומעל לשוכבים.

בחיפוי המחלקה הימנית שינה המ"פ את חזית פלוגתו בהציגו אותה אל מול האויב. ה"בזוקות" ירו, והוא עצמו, ירה במוידי כעשרים פצצות במרגמה בח 2 אינץ'. מענה-האש של האויב גבר עקב זאת. אחד האנשים נפצע בורועו. כך חלפה כחצי-שעה.

המ"פ התקשר באלחוט עם המג"ד, והודיעו מה מוצבו.

אותה שעה נמצא שאר הגדוד מתמשך אחרי המג"ד, כשהוא תועה בדרך-לא-דרך. המג"ד לא הצ-ליח עד כה ליצור מגע עם שתי הכיתות, שגותרו לצפות על זחלי האויב, ושהיו ממחינות לו לאחר שכיונו את פלוגה א', ועתה לא ידע היכן הוא, היכן הן, והיכן פלוגה א' שלו. שנודע לו עתה כי היא נתונה בקרב-אש. למרבית המזל, הוסיף האלחוט לקשר בין הכוחות הללו.

המג"ד פקד על מפקד פלוגה א' לסגת מאות

„אש חזקה ניתכה מן האגף הימני“

מטילה רימונים לעמדות ולבונקרים הראשונים. כעבור דקות, היה המוצב בידיה. פה ושם התגוללו הרוגי האויב. לפלוגה היה בהסתערות זאת פצוץ אחד בלבד.

אלה חלק מקורותיו של גדוד-מילואים, אחד מרבים, במבצע קדש.

★

רוב יחידות-הרגלים מחטיבות-המילואים שלנו, ברוב הגזרות, השתתפו ממש בקרב רק פעם אחת כל אחת. המלחמה בכללותה הייתה קצרה עד-מאוד. האויב שעמד למולנו לא היה לעתים יריב ראוי-לשמו. הוא לא התגונן ממושכות, בקשי-עורף, אף לא תקף החקפות-נגד. אורית האויב נוטרלה כעבור יום כמעט לחלוטין. המבחן הראשון של חיל-המי-לואים שלנו היה קל למדי, איפוא; והערכתנו הצודקת לעוצם-הישגו של צבא-המילואים הישראלי נובעת הפעם לא-במעט מקוצר הזמן שניתן לו להתארגן ולכניסה-לקרב ומצניעות (לעתים — דלות) של התנאים והסידורים החומריים והטכניים בהם הוטל עליו לפעול — ומהנפש-החפצה, ורצון-הקרב אשר גילה במסיבות אלו. עלינו לזכור זאת, ולהזכיר זאת, כאשר ניתן דעתנו לבאות.

אכן, היה זה "תמרון-התנסות" לא-רע... חזאת, מוטב לו, לאויב, כי יזכור אף הוא.

★

אויב בסביבה. המוצב עצמו לא הותקף אך אנשיו נראו מתרוצצים בבהלה. הקמב"ץ ביטל את ההוראה שניתנה למק"בים לחסוך בתחמושתם, והאש שלהם הגבירה את הבהלה במוצב. ברור היה שאפשר לכבוש בהתקפת אש בלבד. אפס, כעבור שעה קלה הגיעה לגדוד הוראה ממפקדת-החטיבה: — על הגדוד לחזור כולו כלעומת-שבא, ולנסוע למקום הנמצא בגזרה אחרת רחוקה. פלוגה מגדוד אחר נועדה להחליף את פלוגה א' בעמדתה.

מ"פ א' קיבל את הידיעה במרירות. הוזה סופה של התקפת הגדוד שהוא היסה את חוד המחץ שלה?... בהחלטת-פתע זינק אל פסגת הגבעה והחל מטוח בעצמו את אש המרגמות על המוצב. המק"בים שלו הגבירו בו בזמן את אשם, המקל"פים הצטרפו אליהם, אש האויב החלה דועכת, ופה ושם נראו במוצב אנשים מחליפים עמדות, או נוטשים אותן. הקמב"ץ קיבל מיד את הפיקוד על אש-הסיוע, והמ"פ הקפיץ את מחלקותיו מרבצן, פרס אותן בצד הגבעה, והחל מקדם אותן לעבר המוצב. אותה שעה נמצא עיקר-הגדוד בדרכו חזרה.

האויב החל בורח מן המוצב. אנשיו נראו מתגלגלים על מדרונותיו ורצים בשדה. מק"ב אחד פנה אליהם, בעוד השני והמקל"פים משלחים אש אל עמדות המוצב.

הפלוגה המסתערת פתחה באש מן המותן, והחלה

